

Efter gældende ret træffer forældremyndighedens indehaver afgørelse om barnets navn og om eventuel navneforandring for barnet. Dette indebærer, at navneforandring for børn kan ske uden barnets samtykke. Navnespørgsmålet er af stor vigtighed for barnet selv, og for større børn kan det være en ulempe at skifte navn. Det er imidlertid ikke uden videre givet, at den eller de, der har forældremyndigheden, altid ved, hvad der er bedst for barnet i navnespørgsmål og handler i overensstemmelse hermed. Det er ikke utænkeligt, at barnet kan blive brugt til at opfylde forældrenes egne navnemæssige ambitioner eller som et led i en strid mellem forældrene.

På denne baggrund har man i Norge ved revisionen af navneloven gennemført en regel om, at børn over 12 år skal give samtykke til navneforandringen, medmindre der foreligger særlige grunde.

I Sverige gælder en regel om, at børn, der er fyldt 12 år, skal høres, inden der udfærdiges navnebevis. Det svenske navnelovsudvalg har foreslået, at navneforandring for børn, der er fyldt 15 år, er betinget af barnets samtykke. Efter det finske forslag skal barnet samtykke, når det er fyldt 15 år.

Inden for den familieretlige lovgivning er det ikke ualmindeligt, at større børn skal tages med på råd, før der træffes afgørelse. Efter adoptionslovens § 6 bør bevilling til adoption af børn, der er fyldt 12 år, ikke meddeles uden barnets samtykke, medmindre indhentelse af samtykke skønnes at være til skade for barnet. Ved afgørelse om forældremyndighed i tilfælde af separation og skilsmisse har det ved store børn ligeledes betydning, om barnet ønsker at være hos den ene eller anden af forældrene; i justitsministeriets ægteskabsudvalg har det været den overvejende opfattelse, at man bør overveje en regel, hvorefter der skal indhentes en udtalelse om forældremyndighedsspørgsmålet fra et barn, der er fyldt 12 år, hvis det findes påkrævet, jfr. ægteskabsudvalgets betænkning 4 (nr. 719/1974) s. 26. Også i praksis ved afgørelser om samkvemsret lægger man en betydelig vægt på barnets mening, når det er fyldt 12 år.

På baggrund heraf findes det rimeligt at indføre en regel i navneloven, der sikrer, at barnet tages med på råd. Af administrative grunde er det enklest at have en regel om samtykke fra barnet, og justitsministeriet finder her, at en aldersgrænse på 15 år er passende. Det foreslås derfor i § 14, at navneforandring for et barn, der er fyldt 15 år, kræver samtykke fra barnet. Da der kan tænkes tilfælde, hvor der foreligger særlige grunde til, at samtykke ikke foreligger, er der dog adgang til, at

overøvrigheden i sådanne tilfælde alligevel kan tillade navneforandring.

b. Med hensyn til *ægtefællers* navn bestemmer den gældende navnelovs § 4, at hustruen ved ægteskabets indgåelse får mandens navn, hvis hun ikke forinden over for vielsesmyndigheden har afgivet en erklæring om, at hun ønsker at beholde det navn, hun havde før ægteskabet. En hustru, der bærer sin mands navn, har det kun som giftenavn og kan derfor ikke overføre det til en ny ægtefælle. Hun kan altid senere ved anmeldelse til vielsesmyndigheden (§ 4, stk. 2) eller ved navnebevis (§ 8, nr. 4) genantage sit tidligere slægtsnavn. Ønsker manden at få hustruens pigenavn, kræves tilladelse fra overøvrigheden, der imidlertid gives kurant. I så fald får manden navnet som egentligt slægtsnavn, der kan overføres til en ny ægtefælle.

Retlig ligestilling mellem mænd og kvinder på dette område kan tilvejebringes på forskellig måde. En mulighed er, at manden og kvinden i forbindelse med vielsen altid skal anmelde, om de vil have et fælles navn, eller om de vil bevare hver sit navn. En anden mulighed er, at loven angiver en hovedregel, hvorefter hver ægtefælle beholder sit navn, men at ægtefællerne kan få et fælles navn ved anmeldelse til vielsesmyndigheden.

Den første løsning bevirker, at ægtefællerne skal foretage et bevidst valg af navn i forbindelse med vielsen. Som omtalt ovenfor under pkt. 2 er denne løsning valgt i Norge, hvorimod der i det finske forslag og i den svenske betænkning stilles forslag om regler svarende til den anden løsning.

Efter justitsministeriets opfattelse er det ønskeligt, at ægtefællerne tager stilling til spørgsmålet i forbindelse med vielsen, men det forekommer mindre hensigtsmæssigt at pålægge parterne en egentlig pligt hertil. Da den norske regel endvidere indebærer, at loven ikke angiver ægtefællernes efternavn, hvis vielse undtagelsesvis skulle være sket, uden at der var taget stilling til navnespørgsmålet, finder justitsministeriet det mest hensigtsmæssigt at vælge den anden løsning.

I overensstemmelse hermed foreslås det i § 4 i lovforslaget, at hver ægtefælle som udgangspunkt beholder sit navn ved indgåelse af ægteskab. Et ægtepar kan imidlertid få et fælles efternavn ved, at en ægtefælle med den anden ægtefælles samtykke anmelder til vielsesmyndigheden, at han eller hun ønsker at bære den anden ægtefælles efternavn.

c. Både for så vidt angår børns navn og ægtefællers navn er det et spørgsmål, om barnet eller ægtefællen kan få et navn, som en af forældrene